

Türkiye Eğitim Dergisi

(2022) Cilt 7, Sayı 2, s. 577-589

Türkçe Öğretiminde Akademik Başarı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri

Aslı MADEN¹
Emrullah BANAZ²
Deniz GÜLEN³

Özet

Eğitimin amaçlarından biri de bireyleri çağın koşullarına ve yaşadığı topluma uygun bir şekilde yetiştirmektir. Bunun için yeni yaklaşım, yöntem ve modellerden yararlanarak bireylere yaşanan yüzyılın gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak önem arz etmektedir. Verilen eğitimler, belirli bir plan ve program çerçevesinde bireylere aktarılmaktadır. Öğretim programları bünyesindeki kazanımların aktarımı aşamasında bireylerden belli başarılar elde etmesi istenmektedir. Eğitim ortamındaki bu başarı ise akademik başarı olarak tanımlanmaktadır. Araştırmada Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin eğilimlerini incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağı, Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi arşivinde yer alan 2012 ile 2022 yılları arasındaki konuyla ilgili, erişim izni açık olan tezlerden oluşmuştur. Veri toplama sürecinde doküman inceleme tekniğinden yararlanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulgularından hareketle 72 yüksek lisans, 27 doktora tezi olmak üzere toplam 99 lisansüstü çalışmaya erişilmiştir. Konuyla ilgili en fazla 2019 yılında çalışma hazırlanmıştır. Araştırmaya dâhil olan tezlerin en fazla Atatürk Üniversitesi'nde tamamlandığı, tamamlanan tezlerin en fazla Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında hazırlandığı görülmüştür. Ayrıca hazırlanan çalışmalara en fazla doktor öğretim üyelerinin danışmanlık yaptığı, çalışmalarda en fazla nicel desenli çalışmaların tercih edildiği, konu olarak ise daha çok okuma ve yazma üzerine çalışmalar hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Türkçe öğretimi
Akademik başarı
Lisansüstü tez
Eğilim

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 04.12.2022

Kabul Tarihi: 29.12.2022

Elektronik Yayın Tarihi: 29.12.2022

DOI: 10.54979/turkegitimdergisi.1214163

¹ Doç.Dr., Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi, asmaden25@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3336-0198

² emrullahbanaz@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5804-9339

³ deniz-ogretmenim@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-9791-2900

Trends of Graduate Theses on Academic Success in Turkish Teaching

Abstract

One of the goals of education is to train individuals for the conditions of their age and society. It is critical to equip individuals with the information, skills, and attitudes demanded by the century by employing innovative techniques, methodologies, and models. The individuals are provided trainings within the framework of a specified strategy and programme, and they are obliged to achieve certain successes while transferring their advances inside the curriculum. This success in the educational environment is defined as academic achievement. The research aims to investigate the tendencies of postgraduate theses on academic achievement in Turkish teaching. The content analysis method, one of the qualitative research methodologies, was utilised in the study for this goal. The data source for the study was open access theses from the Council of Higher Education (YK) National Thesis Centre repository between 2012 and 2022. The document analysis technique was employed during the data collection process. The data was analysed using the descriptive analysis technique. Based on the research findings, a total of 99 postgraduate theses were accessed, 72 of which were master's theses and 27 of which were doctoral theses. The majority of theses on the issue were completed in 2019. It was discovered that the large portion of the theses included in the study were carried out at Atatürk University, and they were mainly completed in the Social Sciences and Turkish Education Departments. Furthermore, it was concluded that the theses were generally supervised by the doctoral faculty members, the studies with quantitative patterns were preferred the most, and the studies on reading and writing were mostly prepared.

Keywords

Turkish teaching
Academic achievement
Postgraduate thesis
Tendency

About Article

Sending Date: 04.12.2022
Acceptance Date: 29.12.2022
Electronic Issue Date: 29.12.2022

DOI: 10.54979/turkegitimdergisi.1214163

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insanı diğer canlılardan farklı kılan en temel unsurların başında dil gelmektedir. Ergin (2013) dili “İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessese” şeklinde tanımlamıştır. Güneş (2018) ise dil ile ilgili olarak “Dil, insanların duygu ve düşüncelerini ifade etmesine, iletişim kurmasına, birbiriyle etkileşmesine, dış dünya ile bütünleşmesine ve kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasına önemli katkılar sağlamaktadır.” ifadelerini kullanmıştır. Dilin kazanımı, eğitimi ve öğretimi belli bir süreç içinde gelişir. İnsan, dil aracılığı ile sosyalleşir ve dil yardımıyla öğrendiklerini hayata geçirir. Bu sürecin doğru şekilde ilerlemesi için de çeşitli düşünme ve ifade etme

faaliyetlerinde bulunur. Türkçe öğrenimi anlama/kavrama, ifade etme, iletişim kurma becerilerinin gelişmesine yönelik olan dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma öğrenme alanları ile dil bilgisinden oluşur (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006). Türkçe eğitimi, okul öncesinden üniversite birinci sınıfa kadar her sınıf düzeyinde yer alan zorunlu ders kapsamında öğretilmeye çalışılır. Türkçe ilkökul ve ortaokulda haftalık ders programında en çok yer alan ders olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun sebebi ise Türkçe dersinin hem yaşamsal bir öneminin olması hem de eğitim sürecinde bireylerin akademik başarılarını doğrudan etkileme gücüne sahip olmasıdır (Ünsal, 2021). Türkçe eğitimi, ders için gerekli olan bilgi ve becerilerin yanı sıra bireylerin öğrenim hayatı sürecinde karşılaşacakları hemen her derste başarılı olabilmelerinde etkin rol oynamaktadır. Bu nedenle ana diline yönelik tam gelişim göstermeyen bir bireyin hem sosyal hem akademik yaşamda başarı göstermesi zor olacaktır. Eğitim kavramının özünde insan yer almaktadır. İnsan yaşamının var olduğu alanların birçoğunda meydana gelen değişimler, eğitim kavramını doğrudan etkilemektedir. Hızla gelişen ve değişen dünya düzeninin bir sonucu olarak ortaya çıkan yeni bilgilerin eğitime entegrasyonu ise çağın gereklerine uyum sağlayabilmek adına önem arz etmektedir. Eğitim-öğretim, belli bir plan dâhilinde ve program çerçevesinde gerçekleştirilmelidir. Öğretim programdaki kazanımların bireye aktarılması sürecinde bireylerden başarı elde etmesi beklenmektedir. Bu başarı ise, akademik başarı olarak tanımlanmaktadır. Demirel'e (2003) göre akademik başarı, genel olarak öğrencilerin okuldaki sorumlu olduğu derslerden almış oldukları notları kapsamaktadır. Çetin (2013) ise akademik başarıyla ilgili, bir eğitim kurumunda okutulan derslerde yönetmelik ve çerçeve programlar yoluyla belirtilen esaslar doğrultusunda gerekli olan başarı düzeyine ulaşmak ifadelerini kullanmıştır. Yapılan alan yazın taramasından hareketle, Türkçe öğretiminde akademik başarı ile ilgili çeşitli çalışmalar yapıldığı fark edilmektedir. Örneğin, Gümüş ve Buluç'un (2007) işbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımının Türkçe dersinde akademik başarıya etkisini ve öğrencilerin derse ilgisini incelemeleri, Maden'in (2011) Jigsaw I tekniği kullanımının Türkçe öğretmen adaylarının yazılı anlatım becerisi ve akademik başarılarına etkisi çalışması, Bayat'ın (2014) öğretmen adaylarının eleştirel düşünme düzeyleri ile akademik yazma başarıları arasındaki ilişkiyi incelemesi, Kardaş ve Cemal'in (2015) iş birlikli öğrenme tekniklerinin Türkçe öğretiminde başarı, tutum ve uygulamalara yönelik öğrenci görüşlerini değerlendirmeleri, Özerbaş ve Öztürk'ün (2017) Türkçe dersinde dijital hikâye kullanımının akademik başarı, motivasyon ve kalıcılık üzerindeki etkisini araştırmaları, Mete ve Coşkun'un (2021) Türkçe öğretiminde kişiselleştirilmiş metin kullanımının öğrenci başarısına ve motivasyon üzerindeki etkisi çalışmaları, konuyla ilgili önemli bilgiler içermektedir. Buna karşın alan yazında doğrudan Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine yapılmış çalışmaları bütüncül bir bakış açısıyla inceleyen çalışmanın olmadığı görülmüştür. Bu nedenle Türkçe öğretimindeki akademik başarı üzerine yazılmış lisansüstü tezleri konu alan bu çalışmanın ilgili alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yukarıda bahsedilen gerekçelerden hareketle araştırmada, Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin araştırma eğilimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacından hareketle aşağıdaki şu sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin öğrenim kademelerine göre dağılımı nasıldır?

2. Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin yıl değişkenine göre dağılımı nasıldır?
3. Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin ana bilim dalına göre dağılımı nasıldır?
4. Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
5. Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımı nasıldır?
6. Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı nasıldır?
7. Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin yöntem tercihlerine göre dağılımı nasıldır?
8. Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin örneklem tercihine göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Bu araştırmada, Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin araştırma eğilimlerinin incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Neuman'e göre "Nitel araştırmalarda determinist yaklaşım ön planda tutulmaz ve olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurulmaz. Sayısal verilere ve istatistiklere daha az yer verilirken sözlü ve nitel analizlere daha çok vurgu yapılır. Nitel araştırmalar olayların ve bağlamların dilini kullanır, olayları bağlam içerisinde inceler. Sorunları, içerisinde oluşup geliştiği değerler sisteminden yalıtılarak analiz etmez, durumlara egemen olan ilişkiler ağını kendi doğal ortamında yorumlamaya veya bunların anlamlarını ortaya çıkarmaya çalışır" (akt. Karataş, 2015: 64). "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen, olay veya olgular hakkında, bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Dokümanlar, nitel araştırmalarda, etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır" (Şimsek, 2009: 43-44).

Araştırmanın Veri Kaynağı

Araştırmanın veri kaynağında, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nde yer alan ve yayımlanma izni olan Türkçe öğretiminde akademik başarı ile ilgili lisansüstü tezler yer almaktadır. Araştırmada Türkçe öğretiminde akademik başarı ile ilgili çalışmalar inceleyeceği için konu ile alakalı; Akademik başarı, dinleme/dinlediğini, yazma/yazdığını, okuma/okuduğunu, konuşma konuştuğunu, Türkçe eğitimi, Türkçe öğretimi anahtar kelimeleri ile toplam 4778 tez üzerinden tarama yapılmıştır. Bu işlem sonucunda YÖK Tez Merkezi'nde yayınlanmış 72 yüksek lisans ve 27 doktora tezi olmak üzere toplam 99 lisansüstü teze erişilmiştir.

Veri Toplaması ve Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, doküman analizi ile toplanmıştır. Araştırma kapsamında, YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan Türkçe öğretiminde akademik başarı ile ilgili arşivlenmiş tez çalışmaları belirlenmiş ve bu tezlerin elektronik dokümanlarına ulaşılmıştır. Elde edilen tezler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Erişilen çalışmalar öğrenim kademesi, yıl,

ana bilim dalı, üniversite, danışman unvanı, konu, yöntem, örneklem başlıkları bakımından betimsel analize tabi tutulmuştur. Betimsel analiz “Belirli bir konuda yapılan çalışmaların ele alınıp eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik çalışmalardır” (Çalık ve Sözbilir, 2014: 34). Betimsel analiz kodlama, sınıflama ve tanımlama işlemleri ile gerçekleştirilir (Glesne, 2012). Betimsel analiz yapılırken hazırlanan araştırmaların öğrenim kademesi, yıl, ana bilim dalı, üniversite, danışman unvanı, konu, yöntem, örneklem açısından incelemeler yapılmış ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Araştırmanın güvenilirliğini tespit etmek amacıyla üç araştırmacı tarafından oluşturulan kategoriler karşılaştırılarak araştırmanın güvenilirliği saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen $[Güvenirlik = \frac{Görüş\ birliğı}{(görüş\ birliğı + görüş\ ayrılığı)} \cdot 100]$ formülüne göre hesaplanmıştır. Hesaplama sonucundan araştırmanın güvenilirliği % 98 olarak bulunmuştur. Hesaplama sonucunun %70’in üzerinde çıkması Miles ve Huberman tarafından da kabul edildiği üzere, araştırmanın güvenilir olduğunu ortaya koymuştur.

BULGULAR

Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın “Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin öğrenim kademelerine göre dağılımı nasıldır?” şeklindeki birinci sorusuna yönelik bulgulara Tablo 1’de yer verilmiştir:

Tablo 1. Akademik Başarı Üzerine Hazırlanmış Tezlerin Öğrenim Kademelerine Göre Dağılımı

Öğrenim Düzeyi	f	%
Yüksek lisans	72	73
Doktora	27	27
Toplam	99	100

Tablo 1’den hareketle, Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine yapılmış olan 99 bilimsel çalışmanın 72’sinin (%73) yüksek lisans tezi olarak hazırlandığı belirlenmiştir. Bununla beraber 27 çalışmanın ise (%27) ise doktora tezi olarak hazırlandığı görülmektedir.

İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın “Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin yıl değişkenine göre dağılımı nasıldır?” şeklindeki ikinci sorusuna yönelik bulgulara Tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2. Akademik Başarı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	YL	DR	Toplam
2012	1	3	4
2013	4	3	7
2014		3	3
2015	3		3
2016	6	1	7
2017	6		6
2018	3	2	5

2019	22	5	27
2020	7	1	8
2021	12	7	19
2022	8	2	10
Toplam	72	27	99

Tablo 2 incelendiğinde, Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine hazırlanan tezlerden, yüksek lisans tezlerinin ($f=72$), doktora tezlerine ($f=27$) göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın yıllara göre dağılımına bakıldığında ise yüksek lisans düzeyindeki araştırmaların en fazla 2019 yılında ($f=22$) yazıldığı, doktora düzeyindeki araştırmaların da en fazla 2019 yılında ($f=7$) yazıldığı anlaşılmaktadır. Buna ek olarak özellikle 2019 yılında lisansüstü çalışmalarda dikkat çeken bir artış olduğu, bu artışın özellikle yüksek lisans tezlerinde gerçekleştiği belirlenmiştir.

Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın “Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin ana bilim dalına göre dağılımı nasıldır?” şeklindeki üçüncü sorusuna yönelik bulgulara Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3. Akademik Başarı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Ana Bilim Dalı	f	%
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi / Türkçe Eğitimi	51	51
Eğitim Bilimleri	14	14
Temel Eğitim	14	14
İlköğretim	10	10
Türk Dili ve Edebiyatı	4	4
Türkiyat Araştırmaları	2	2
Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi	2	2
Öğretim Teknolojileri	2	2
Toplam	99	100

Tablo 3 incelendiğinde, Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine hazırlanmış tezlerin ana bilim dallarına göre farklılık gösterdiği fark edilmektedir. Konuyla ilgili en fazla Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi / Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında ($f=51$) tezin hazırlandığı görülmektedir. Bunu sırasıyla Eğitim Bilimleri ($f=14$), Temel Eğitim ($f=14$), İlköğretim ($f=10$) ana bilim dalları takip etmektedir.

Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın “Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?” şeklindeki dördüncü sorusuna yönelik bulgulara Tablo 4’te yer verilmiştir:

Tablo 4. Akademik Başarı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversiteler	f	%
Afyon Kocatepe Üniversitesi	3	3
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	1
Amasya Üniversitesi	2	2
Ankara Üniversitesi	2	2
Atatürk Üniversitesi	10	10

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	1	1
Bahçeşehir Üniversitesi	2	2
Balıkesir Üniversitesi	2	2
Bayburt Üniversitesi	1	1
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	1
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	1
Bursa Uludağ Üniversitesi	1	1
Bülent Ecevit Üniversitesi	1	1
Cumhuriyet Üniversitesi	1	1
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	6	6
Çukurova Üniversitesi	1	1
Dicle Üniversitesi	1	1
Dokuz Eylül Üniversitesi	6	6
Dumlupınar Üniversitesi	4	4
Düzce Üniversitesi	1	1
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	1	1
Fırat Üniversitesi	2	2
Gazi Üniversitesi	5	5
Gaziantep Üniversitesi	4	4
Giresun Üniversitesi	1	1
Hacettepe Üniversitesi	4	4
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	3	3
İnönü Üniversitesi	1	1
İstanbul Aydın Üniversitesi	3	3
İstanbul Üniversitesi	4	4
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	1
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	1	1
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	1	1
Kocaeli Üniversitesi	1	1
Marmara Üniversitesi	3	3
Mersin Üniversitesi	2	2
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1	1
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	2	2
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	1	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2	2
Ordu Üniversitesi	1	1
Pamukkale Üniversitesi	2	2
Selçuk Üniversitesi	1	1
Siirt Üniversitesi	2	2
Trabzon Üniversitesi	1	1
Uşak Üniversitesi	1	1
Toplam	99	100

Tablo 4 incelendiğinde, Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine yazılmış tezlerin en fazla Atatürk Üniversitesi'nde ($f=10$) hazırlandığı anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla Çanakkale Onsekiz Mart ($f=6$), Gazi ($f=5$), Hacettepe ($f=4$), Gaziantep ($f=4$), İstanbul ($f=4$), Dumlupınar ($f=4$) üniversiteleri takip etmektedir.

Beşinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın "Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımı nasıldır?" şeklindeki beşinci sorusuna yönelik bulgulara Tablo 5'te yer verilmiştir:

Tablo 5. Akademik Başarı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı

Danışman Unvanı	<i>f</i>	%
Yrd. Doç. Dr./ Dr. Öğr. Üyesi	39	39
Doç. Dr.	35	35
Prof. Dr.	25	26
Toplam	99	100

Tablo 5'e göre, Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine hazırlanan tezlerden en fazla Yrd. Doç. Dr./ Dr. Öğretim Üyesi ($f=39$) unvanına sahip olanlar tez yürütücülüğü yapmıştır. Bu unvanı sırasıyla Doç. Dr. ($f=35$) ve Prof. Dr. ($f=25$) unvanına sahip olanların takip ettiği görülmektedir.

Altıncı Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın "Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı nasıldır?" şeklindeki altıncı sorusuna yönelik bulgulara Tablo 6'da yer verilmiştir:

Tablo 6. Akademik Başarı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Konu	<i>f</i>	%
Dinleme	6	6
Konuşma	4	4
Okuma	32	32
Yazma	34	35
Dil Bilgisi	4	4
Teknoloji	10	10
Türkçe Dersi	7	7
Öğretmen adayları	2	2
Toplam	99	100

Tablo 6 incelendiğinde, Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine hazırlanmış tezlerin konu dağılımına bakıldığında en fazla yazma ($f=34$) konusu üzerine çalışmalar yapıldığı anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla okuma ($f=32$), Teknoloji ($f=10$) ve Türkçe dersi ($f=7$) konuları takip etmektedir.

Yedinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın “Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin yöntem tercihlerine göre dağılımı nasıldır?” şeklindeki yedinci sorusuna yönelik bulgulara Tablo 7’de yer verilmiştir:

Tablo 7. Akademik başarı üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin yöntem tercihine göre dağılımı

Yöntem	<i>f</i>	%
Nicel	71	72
Nitel	4	4
Karma	24	24
Toplam	99	100

Tablo 7’den hareketle, Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine hazırlanmış tezlerin yöntem tercihlerine bakıldığında en fazla nicel ($f=71$) yöntemlerin tercih edildiği anlaşılmaktadır. Bununla beraber 24 çalışmada karma yöntem tercih edilirken sadece 4 çalışmada ise nitel yöntem tercih edilmiştir.

Sekizinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın “Akademik başarı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin örneklem tercihine göre dağılımı nasıldır?” şeklindeki sekizinci sorusuna yönelik bulgulara Tablo 8’de yer verilmiştir:

Tablo 8. Akademik Başarı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Örneklem Tercihine Göre Dağılımı

Örneklem	<i>f</i>	%
Öğrenci	81	82
TÖMER Öğrencileri	6	6
Öğretmen adayları	8	8
Veli	1	1
Doküman	3	3
Toplam	99	100

Tablo 8’den hareketle Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine hazırlanmış tezlerin örneklem tercihine bakıldığında en fazla öğrencilerin ($f=81$) tercih edildiği görülmektedir. Bunu sırasıyla öğretmen adayları ($f=8$), TÖMER öğrencileri ($f=6$) takip etmektedir. Konuyla ilgili olarak en az velilerin ($f=1$) tercih edildiği, erişilen diğer bulgular arasındadır.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Türkçe öğretiminde akademik başarı üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin araştırma eğilimlerinin incelenmesini amaçlayan araştırmanın bulgularından hareketle şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Türkçe öğretiminde akademik başarı ile ilgili yapılmış lisansüstü çalışmaların daha çok yüksek lisans tezlerinden ($f=72$) oluştuğu tespit edilmiştir. Konuyla ilgili olarak Büyükkız (2014) araştırmasında, yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanmış lisansüstü çalışmalarda yüksek lisans tezlerinin daha fazla hazırlandığı sonucuna ulaşmıştır. Buna ek olarak Maden ve Önal (2021) araştırmalarında, lisansüstü çalışmalardan yüksek lisans tezlerinin daha fazla hazırlandığını belirtmişlerdir. Şentürk ve Yazar (2021) ise Türkçe öğretimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların analizini değerlendirdikleri çalışmalarında, yüksek lisans tezlerinin daha fazla incelendiğini ifade etmişlerdir. Ustabulut (2021) Türkçe

öğretimine yönelik yaptığı araştırmasında, yüksek lisans tezlerinin daha fazla yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Doğan ve Özçakmak (2014) dinleme eğitimi üzerine yazılmış lisansüstü tezleri inceledikleri araştırmalarında, yüksek lisans tezlerinin daha fazla yazıldığını belirtmişlerdir. Belirtilen çalışmalarda yüksek lisans tezlerinin daha fazla yer alması, yüksek lisans programlarına kayıtlı olan öğrenci sayısının doktora programlarına göre daha fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, Türkçe öğretiminde akademik başarı ile ilgili yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı incelenmiş ve yüksek lisans düzeyindeki araştırmaların en fazla 2019 yılında (f=22) hazırlandığı tespit edilirken doktora düzeyindeki çalışmaların ise en fazla 2021 yılında (f=7) hazırlandığı görülmüştür. Benzer şekilde Kemiksiz (2021) araştırmasında, 2019 yılında lisansüstü çalışmaların arttığını belirtmiştir. Buna ek olarak Türkben (2018), çalışmaların son yıllara doğru artış gösterdiğini ifade etmiştir. Maden (2020) ise araştırmasında, en fazla çalışmanın 2018 yılında hazırlandığı sonucuna ulaşmıştır. Çelebi ve arkadaşları (2019) çalışmalarında, 2015 yılından sonra lisansüstü çalışmalarda artış olduğunu belirtmişlerdir.

Türkçe öğretiminde akademik başarı ile ilgili yapılmış çalışmalar ana bilim dallarına göre değerlendirildiğinde, en fazla Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi / Türkçe Eğitimi (f=51) ana bilim dalında çalışma yapıldığı belirlenmiştir. Bunu sırasıyla Eğitim Bilimleri (f=14), Temel Eğitim (f=14), İlköğretim (f=10) ana bilim dalları takip etmektedir. Türkçenin eğitimi ve öğretiminin ilköğretim seviyesinden başladığı düşünüldüğünde Temel Eğitim, Sınıf Eğitimi, Eğitim Bilimleri, İlköğretim vb. ana bilim dallarında konuyla ilgili çalışmaların yapılması olağan bir durum olarak görülmektedir. Türkçe öğretiminde akademik başarı konusuna yönelik 46 farklı üniversitede araştırma yapılmıştır. Araştırma kapsamında en fazla Atatürk Üniversitesi'nde (f=10) çalışma hazırlandığı, bunu sırasıyla Dokuz Eylül (f=6), Çanakkale Onsekiz Mart (f=6), Gazi (f=5) üniversitelerinin takip ettiği belirlenmiştir. Bu bulgunun Maden'in (2021) bulgularıyla örtüştüğü görülmektedir. Nitekim Maden (2021) araştırmasında, Gazi, Atatürk, Fırat gibi köklü üniversitelerde lisansüstü düzeyde daha fazla çalışma yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. Buna ek olarak Aydeniz ve Haydaroglu (2021) araştırmaları kapsamında, en fazla Gazi, Çanakkale Onsekiz Mart, Atatürk Üniversitesi gibi köklü üniversitelerde çalışmaların yapıldığını ortaya koymuşlardır. Benzer şekilde köklü üniversitelerde daha fazla çalışmaların hazırlandığı sonucunu ortaya koyan farklı çalışmalar mevcuttur (Özçakmak, 2017; Boyacı ve Demirkol, 2018; Türkben, 2018). Lisansüstü çalışmaların daha çok Atatürk, Gazi, Dokuz Eylül, Çanakkale Onsekiz Mart gibi köklü üniversitelerde yapılmasının nedeni, bu üniversitelerin akademik altyapı ve kurumsallaşmalarını diğer üniversitelere göre erken sağlanmış olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, tezlerin üretilmesinde en fazla Yrd. Doç. Dr. / Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip olanların (f=39) danışmanlık yaptığı görülmüştür. Bunu sırasıyla Doç. Dr. (f=35), Prof. Dr. (f=25) unvanına sahip olanların takip ettiği görülmektedir. Toptaş ve Gözel (2018) araştırmalarında, en fazla doktor öğretim üyesi unvanına sahip olan öğretim üyelerinin danışmanlık yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgunun aksine Ayrancı (2019) araştırmasında, en fazla Prof. Dr. unvanına sahip olan öğretim üyelerinin danışmanlık yaptıkları sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların konu dağılımına bakıldığında, Türkçe öğretiminde akademik başarıyla ilgili en fazla yazma becerisine yönelik ($f=34$) çalışmaların yapıldığı fark edilmektedir. Bunu sırasıyla okuma ($f=32$), teknoloji ($f=10$) konularının takip ettiği görülmektedir. Bu bulgunun Yılmaz ve Kaya'nın (2020) bulgularıyla örtüştüğü görülmektedir. Nitekim Yılmaz ve Kaya (2020) araştırmalarında, okuma ve yazma ile ilgili çalışmaların daha çok hazırlandığını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Bozkurt ve Uzun (2015) araştırmaları kapsamında okuma ve yazma ile ilgili konularıyla ilgili daha fazla çalışma yapıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Türkçe öğretiminde akademik başarı konusuna yönelik hazırlanan çalışmalarda en fazla nicel ($f=74$) yöntem tercih edildiği görülmektedir. Bunu sırasıyla karma ($f=24$) ve nitel ($f=4$) desenli çalışmalar takip etmektedir. Benzer şekilde Ersoy ve Ersoy (2021) araştırmalarında, nicel yöntemlerin hâlen en fazla kullanılan yöntemlerden olduğunu belirtmişlerdir. Buna ek olarak Akaydın ve Çeçen (2015) okuma becerisiyle ilgili makaleleri değerlendirdikleri çalışmalarında, nicel yöntemlerin daha çok kullanıldığını ifade etmişlerdir. Baki (2019) araştırmasında, nicel yöntemli çalışmaların daha çok tercih edildiği sonucunu ortaya koymuştur. Ayrıca Karadağ (2010) eğitim bilimlerine yönelik tezleri incelediği araştırmasında nicel yöntemli çalışmaların daha çok tercih edildiğini belirtmiştir. Türkçe öğretiminde akademik başarı konusuna yönelik hazırlanan çalışmalarda örneklem tercihi olarak en fazla öğrencilerin ($f=81$) tercih edildiği belirlenmiştir. Bunu sırasıyla öğretmen adayları ($f=8$) ve TÖMER öğrencileri ($f=6$) takip etmektedir. Benzer şekilde Kuzhan ve Fidan (2020) Türkçe eğitiminde bilişim ve teknoloji kullanımına yönelik çalışmaları inceledikleri araştırmalarında, örneklem tercihi olarak en fazla öğrencilerin kullanıldığını ifade etmişlerdir. Ek olarak Özdemir (2018) araştırmasında, örneklem olarak daha çok öğrencilerin tercih edildiğini belirtmiştir. Sonuç olarak, 2012-2022 yılları arasında Türkçe öğretiminde akademik başarı konusu üzerine yazılmış 72'si yüksek lisans, 27'si doktora olmak üzere 99 tezin hazırlandığı, konuyla ilgili en fazla 2019 yılında tez çalışmasının yapıldığı belirlenmiştir. Ayrıca akademik başarı ile ilgili en çok Atatürk Üniversitesi'nde tez çalışmasının tamamlandığı, tamamlanan çalışmaların en fazla Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitim Ana Bilim Dalı bünyesinde gerçekleştiği, tezlerin yardımcı doçent doktor / doktor öğretim üyesi unvanındaki öğretim üyeleri danışmanlığında gerçekleştirildiği görülmüştür.

Öneri

Araştırma sonuçlarına göre doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerinden daha az olduğu görülmüştür. Türkçe öğretiminde akademik başarı konusuna yönelik daha fazla doktora tezi hazırlanabilir. Buna ek olarak akademik başarı konusunda dinleme becerisiyle ilgili daha az çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Akademik başarı ve dinleme becerisi konusuna yönelik daha fazla çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akaydın, Ş. ve Çeçen, M. A. (2015). Okuma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 183-198.
- Aydeniz, S. ve Haydaroğlu, M. (2021). Dört temel dil becerisi alanında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 200-216.

- Ayrancı, B. (2019). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımı alanında yapılan lisansüstü tezlerin analizi ve değerlendirilmesi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 4(6), 446-454.
- Baki, Y. (2019). Yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki araştırmaların eğilimleri. *International Journal of Language Academy (IJLA)*, 7(3), 22-41.
- Bayat, N. (2014). Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme düzeyleri ile akademik yazma başarıları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 155-168.
- Boyacı, S. ve Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531.
- Bozkurt, Ü., B. ve Uzun, N., E. (2015). Türkçenin Eğitimi-öğretimine ilişkin bir alanyazını değerlendirmesi: Uluslararası bilimsel toplantılarda eğilimler/yönelimler. *Dil Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-15.
- Büyükkiz, K., K. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-2013.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çelebi, C., Ergül, E., Usta, B., ve Mutlu, M. (2019). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(3), 39-52.
- Çetin, S. (2013). *Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin kitap okumaya yönelik tutumlarının akademik başarıya etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Demirel, Ö. (2003). *Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı*. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.
- Ergin, M. (2011). *Türk dil bilgisi*, İstanbul: Bayrak Basım/Yayım.
- Genç-Ersoy, B. ve Ersoy, M. (2021). Teknoloji destekli Türkçe öğretimi üzerine yayınlanan makalelerin içerik analizi: Ulakbim- TRDizin Örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 810-829.
- Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş*. (Çev. Ed: A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu), Anı yayıncılık.
- Gümüş, O. ve Buluç, B. (2007). İşbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımının Türkçe dersinde akademik başarıya etkisi ve öğrencilerin derse ilgisi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 49, 7-30.
- Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 124-148.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(1), 49-71.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kardaş, M. N. ve Cemal, S. (2015). İş birlikli öğrenme tekniklerinin Türkçe öğretiminde başarı, tutum ve uygulamalara yönelik öğrenci görüşleriyle ilişkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(30), 231-250.
- Kemiksiz, Ö. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları üzerine yapılan araştırmaların eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 34-56.

- Kuzhan, M. ve Fidan, M. (2020). Türkçe eğitiminde bilişim ve teknoloji kullanımına yönelik araştırmaların konu alanı ve yöntem yönünden analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1343-1367.
- Maden, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe söz varlığını zenginleştirme ile ilgili makalelerin Analizi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 583-596.
- Maden, S. (2011). Jigsaw I tekniğinin yazılı anlatım becerisi akademik başarısına etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 301-917.
- Maden, S. (2021). Türkçe ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 30-45.
- Maden, S. ve Önal, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Eğitim, Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42-56.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: MEB Yayınları.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2. Baki). SAGE Publications.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü çalışmalarında yeni yönelimler (2011-2015). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 6(3), 1607-1618.
- Özdemir, S. (2018). Okumaya ilişkin lisansüstü araştırmaların eğilimleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1161-1178.
- Özerbaş, M. A. ve Öztürk, Y. (2017). Türkçe dersinde dijital hikâye kullanımının akademik başarı, motivasyon ve kalıcılık üzerinde etkisi. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 10(2), 102-110.
- Şentürk, C. ve Yazar, İ. (2021). Türkçe öğretimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların analizi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports and Science Education (IJTASE)*, 10(4), 258-276.
- Toptaş, V. ve Gözel, E. (2018). Türkiye’de matematik kaygısı ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin içerik analizi. *Eğitim ve Kuram Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 136-146.
- Türkben, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Ustabulut, M. Y. (2021). Türkçe öğretiminde yansıtıcı düşünme uygulamalarına ilişkin araştırmaların eğilimleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(3), 1089-1104.
- Ünsal, M. (2021). *4. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi ile diğer derslerin akademik başarılarının karşılaştırılması (Mardin ili örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (5. Baskı)*. Ankara: Seçkin yayıncılık.
- Yılmaz, D. ve Kaya, S. (2020). İlk okuma yazma ve Türkçe öğretimi ile ilgili yazılmış tezlerin incelenmesi, *Turkish Studies – Education*, 15(1), 443-456.